

Käre brors son!

Du bad mig nedskrivna några minnen ur mitt liv, och sände mig för detta ändamål en större anteckningsbok. En sådan skulle var av mina bröder få. Du påstod att detta, nämligen våra skriptum, skulle mycket glädja dig. Det var, sade du, ”en del av oss själva”. Jag ämnade dock aldrig på detta sätt uppfylla din önskan. Vad har jag egentligen att berätta? Huru fattig och intetsägande skulle ej min skrivelse bliva. Du är nu ”den lärde mannen” som jag av hjertat gratulerar. – Och jag – vad är jag – ”intet” med ett avgångsbetyg från folkskolan med etthundratvå dagar fördelade på fyra år. Kunskapen är nog däräfter, fast, må jag icke förneka det, boken och pennan har jag alltid älskat. Gerna hade jag önskat att få min törst äfter kunskap tillfredställd eller måhända var det ej Guds vilja. Kanske om allt gått mig äfter önskan, att jag blivit ”en högmodets fånge”. Må det likväl förlåtas mig, att jag hade en viss stolthet över dig. Du ägde mina intressen att lära och var mitt eget gudbarn. I fordomtid var nämligen ett vidskepligt skrock att barnet skulle komma att ärva sina faddrars anlag. Fast man lätt inser att detta blott är ett nonsens.

Min varma önskan är blott den, att Guds välsignelse må följa dig på levnadsfärden! Den jordiska ärans lagrar skall omsider försvinna men den som gör Guds vilja bliver evinnerligen. Med Aposteln vill jag säga: ”Han hugsvale ditt hjerta och styrke dig i all lärdom och goda gerningar”.

Innerligast faster Kristin

Då jag nu ser tillbaka på mitt sextiofemåriga liv, förefaller mig allt som en dröm. Jag är född den 31 Augusti 1856, och nu har vi hunnit 1921. Jag har förlorat betydligt av minnet, och mitt förr så livliga sinne har även med tiden lidit svår avbräck. Vad barndomen beträffar har bror Johan så omständligt berättat, att det ej är så mycket att orda derom, för så vitt ej våra anteckningar då bleve alldeles lika. Äldste bror och jag, bildade liksom ”ett eget kotteri”. Sällan hade vi hemligheter för varandra. Som jag aldrig ägt en syster ärsatte Johan detta med sin sanna broderliga kärlek och omvårdnad. Vi hade i övrigt 3 små bröder. Den yngste gick hem till sitt himmelska hem, då han ej var fullt 3 år. Oberörd av en ond och farlig värld.

Aldrig hade Johan och jag mera roligt än då vi på de stora stenrösen byggde både Konungaborg och Grevliga palats. När våren så närmade sig, och solen bildade hård skare på snön, var vår första omsorg att se om våra kära byggnader. Det visade sig då, att de fullkomligt trotsat vinterstormarna. De voro ju gjorda med synnerlig omsorg.

O härliga bekymmersfria barndomstid! Du är ojemnförligt skönare än någon annan av vår tidsålder. Besynnerligt nog voro vi alla syskon i barnåren utsatta för livsfara. Herren talar om, att ”barnens änglar se alltid min Faders ansigte som är i himmelen”. Och att dessa osynliga ledsagare skyddade oss, är alldeles uppenbart. Johan höll på att bli skjuten. Och jag som var en liten yrhätta, ständigt stadd på upptäcktsfärd, fann att mormors kista stod alldeles öppen oppe på vinden. I denna kista fanns även en låda, likaledes öppen. Och se, der låg ju en stor rar sockerbit, mycket större än min egen lilla hand. Frestelsen kom: ”bit litet härav, det är så mycket att ingen ser” o.s.v. Men den goda rösten inom mig sade: ”aldrig har väl mormor nekat dig något, så gå till henne och fråga, säkert får du då så mycket mera”. Och denna röst segrade. Men ack, vilken förskräckelse vållade ej min fråga – hos både mormor och mamma. Med ångest i sina ansigten frågade båda: ”har du tagit något?” Biten var nemligen ”arsenik”. Sedan låstes

kistan omsorgsfullt. Men kistan fick jag sedan som ett minne av mormor; den är mycket antik, och har årtalet 1815. Den står nu på vinden i mitt nuvarande hem.

Då lille bror August fyllt 6 år men för sin ålder ovanlig kvick och hurtig, så bad han en dag på våren att få följa jungfrun åt skogen, med våra kossor. Komna dit lade sig jungfrun ned att sova litet, och bad gossen att mota korna, så att de ej måtte springa sin väg. Men rätt vad det var satte de svansarna i vädret, rädda för de surrande insekterna, och liten pilt trogen sitt löfte, sprang allt vad tygen höllo äfter dem, men så kom han sjelv bort i villande skog. Då det led om kom jungfrun hem, jag minnes det så innerligen väl, röd och förgråten och sporde: ”är August hemma?” ”Nej” – svarades – dödens blekhet lägrade sig då över hennes rödgråtna ansigte, och hon utbrast ”han är borta”. – Så blev då ett intensivt letande, och man såg på något ställe i kärnhålen märken äfter hans lilla fot. Men ingen kunde till närmelsevis ana huru långt han sprungit. Och aldrig skulle väl det falla någon in, att leta bland denna fula, långt avlägsna skogsbygd äfter den lille gossen vars fot liksom varit bevingad. Tänk att han hann med att komma ända till Hästberget, ja ännu mer till skogstjärnen Skärjen med dess oländiga omgivningar. Men nu ändrades han kurs och sprang för andra gången förbi Hästberget. Der bodde ett bekant Torparfolk Larssons. Någon av innevånarna fick då se honom och han ropades in för att undfågnas. Man trodde nemligen att han hade sällskap i närheten. Men av hans berättelse förstod man sammanhanget. Man tordes ej behålla honom lång stund utan husets dotter måste följa honom den långa vägen hem. Jag tror att klockan kunde vara omkring elva på sommarkvällen då dörren öppnades och lille August inträdde. Och jag utropade: ”Är det du August, vi ha bett Herren hjälpa dig hem!” Broder Johan måste då, enligt överenskommelse upp på höjden ”att blåsa lur” ifall han återfunnits. För att underrätta det uppådade skallfolket från Lid att få återvända hem. Då vi äntligen med glädje lade oss att vila sade mormor: ”nu skall du allt tacka Herren August att han hjälpte dig.” ”Ja, jag har allt bett till honom i dag. Jag har läst ”Fader vår” och ”Gud som haver barnen kär” – sade han. Det var det enda han kunde. I en lång tid mindes han detta svåra äventyr. Han kunde aldrig tala därom utan tårar. Derfor var man hälst tyst i detta hänseende.

När lille broder Gustav var liten, jag kan just ej minnas hur gammal, men liten var han i alla fall. Far, och broder Johan skulle just till den stora holmen ute i sjön att göra våranden. Lille Gustav envisades att få följa med dem. Jag klädde således gossen med omsorg. Bland annat knöt jag en schal över hans axlar, att han ej måtte frysa. Och så drog man med glädje åstad. Far var i norra ändan av ön, och Johan plöjde åkern. Båda voro lugna och trodde var för sig, att gossen var hos den andre. Denne hade emellertid gått tillbaka till ekan. Troligen hade han lekt med något letat spö, eller kvist att han metade. Då Johan var mitt i en fåra, ropade han: ”far, är gossen hos Eder?” ”Nej – är han ej hos dig?” Följande en ångestfull impuls sprang han ända till sjön, då han såg ett föremål ute i sjön. En liten krusig våg gick över detta föremål därute, det var just gossens ansigte. Så blev det att i all hast fortskaffa sig hem. Gossen nedbäddades då i varma kläder. Och allt gick, med Guds hjälp lyckligt, och inga menliga följder för hans hälsa förekom. Herren vare tack för allt!

Jag vill nu återkomma till mig sjelv, eller min avbrutna berättelse. Då bror Johan började läsa, huru innerligt önskade ej även jag få göra det, ehuru jag var alldeles för liten. Johan är nemligen 4 och ett halvt år äldre än jag. Men så fort sig göra lät, måste han likväl säga mig bokstävernans namn och lägga samman började jag sjelv. Sedan satt jag så enträget vid mammas spinnrock med beständiga envisa och tröttande frågor, man kunde väl ha behöft att ibland gömma läsboken för mig. Jag tröttnade icke. Skolhus fanns icke då, åtminstone ej på våra trakter Skolan inhyrdes i stugorna. Just nu skulle skolan börja ”därner” – hos farbror Per Eriksson. Och som det var så nära hemmet blev ordnat att jag, till min stora glädje, skulle få vara med. Klockare Eriksson tycktes mycket intresserad av sin lilla lärjunge, han skrev genast in mig i skolboken. Jag fick nummer 1. Och när de andra skolbarnen önskade någon fördel av läraren. Då måste Kristin, som ständigt var bönhörd, bedja därom. Jag var då 6 år. Min första fråga var, ”första budet” och ”vad är det” i lilla katekesen samt ”andra budet” – och ”vad är det”, utantill naturligtvis. Men jag sade till läraren helt oförskräckt: ”jag är ej riktigt säker på andra budets ”vad är det”. Detta, jemte en psalmvers blev min första läxa. Jag satte mig genast på hemmets trappa och hade inom kort inlärt den. Främmande som kommo ville gärna höra den lilla flickan läsa och alla gåvo som uppmuntran en vit vacker slant. Således hade jag, i det lilla

glasskrinet rätt så många slantar. Derfor köptes av gårdfarihandlanden Sven Johansson från Vestergötland ett vackert rosigt klädningstyg. Allra roligast var dock, att ur den bibliska historien läsa för min far. Och som han satt vid sin skomakaredisk, han var nemligen skomakare, tröttnade han aldrig att höra sin lilla flicka läsa: ”om Josef och hans bröder.” Huru ofta såg jag ej då min dyrt älskade ömme fader fälla tårar. Och alltid intresserad var min läsning för honom ständigt ny. - På min första examen fick jag en bok ”Palestina” hette den, och var berättelser från heliga landet. På titelbladet hade läraren skrivit: ”Till Kristin Larsdotter på examensdagen den 20 juli 1863 för flit och redigt uppförande” – detta uppläste han högt, till min stora förlägenhet. Det var nemligen överfullt med folk. Till och med Sunnemohytan hade Bokhållarna med. Det brukades riktigt kalas på examensdagen.

Efter något år blev skolan förlagd till mitt eget hem. Denna gång var det småskolan. Lokalen blev södra rummet i övre våningen. Läraren var en yngling om aderton eller nitton år. Och i närheten fanns en vacker flicka, som han höll mycket kär. Derfor ägnade han henne rätt så många besök. Och i tidig vår då det ej fanns andra blommor än ”vitsipporna” och ”kabelöken” nere vid källan, hjälpte jag honom, ifall det var någon särskild bemarkelsedag, att binda buketter och kransar av det enda som fanns att tillgå. Allt detta för att gläda hans lilla tärna. Men de små skolpiltarna, och piltersorna, väntade ofta förgäves på sin unga lärare.

Således måste jag, föga större än skolbarna, bliva hans vikarie. Som yrke hade jag förut, att vara barnflicka åt mina små bröder. Dessa togs då med in i skolsalen och skolan begynte. Då hände allt ibland att dörren ljudlöst blev öppnad på glänt, och jag fick en tyst, men uppmärksam åhörare, nemligen herregårdens unge Informator som fann sig både road och intresserad av en sådan lärarinna. Derfor bad han mina föräldrar så hjertligt att jag skulle få bli hans lärjunge, och lära bland barnen på herregården. Maten skulle jag få i mitt eget hem, föreslog han, och då han sedan skulle lemna sin egen plats ville han rekommendera mig bort. Han tyckte att jag hade så ovanligt lätt för att lära, och han sade sig hava en ära, att få lära mig.

Emellertid tyckte mamma så sannt, att hon ej kunde undvara sin enda flicka. Hon behövde ytterst väl den lilla hjälp jag kunde lemna som barn, och hoppades naturligtvis mera av mig såsom vuxen, ifall Gud gåve mig hälsa och kraft. Dock hände det sedan långt fram i tiden, att mamma mycket beklagade ”att hon varit ett hinder för min framtid”. Lyckligtvis beklagade jag icke mig sjelv. Ack, älskade uppoffrande moder, huru litet har jag ej i sjelva verket kunnat fylla hemmets pligt, för all den kärlek som ej ser äfter lönen nemligen en moders.

Innan ännu min barndomstid förgått byggdes Lids skolhus. Så fingo vi även en ny utmärkt lärare P. G. Kjellin. Han var en troende och pligtrogen man. Hans kristendomsundervisning var enastående. Han tillvann sig barnens kärlek, men även deras stora respäkt. Hans vakna öga såg det minsta ofog vilket bestraffades. Men hur innerligt glad han var åt barnets uppmärksamhet vid undervisningen. Och isynnerhet om barnahjertat var öppet för Guds ord. Isynnerhet vid skolans slut talade han månget allvarsord till oss. Och gav oss ibland som tänkespråk sådana ord som dessa: ”tycker eder icke gott vara att i tjenen Herren, så utväljen idag, vem i tjena viljen” o.s.v. Jag kommer så väl ihåg då han sade: ”glömmen aldrig barn, att allt som tar stort rum här rymmes ej på den smala vägen, till exempel dansen, slagsmålet etc.” – Ja nu vilar även Kjellin äfter det trägna arbetet, liksom många andra kära vänner, till uppståndelsens dag. Mätte hans sådd ej vara förgäves!

I mitt femtonde år var jag konfirmerad. Läraren var då Pastor F. Holmqvist. Även han var en sann och levande kristen, som gjorde allt för att leda barnet in på sanningens väg, och att lyssna till den gode herden. Stegen ställdes ofta till den kära prästgården Noretorp, der var manså hjertligt välkommen av både Pastorn och Frun. Pastorns första fru född Edgren, höll ständigt söndagsskola. Den besöktes av rätt många barn. Och vid varje avslutning var fäst och alla barn undfägnades.

I nattvardsskolan fanns många vänner och kära kamrater. Bland dessa, tvenne frökna fr. Arvika Ebba Adlerstam och Anna Edgren, fruns syster. En gång besökte jag, Emma Håkman och Maja Lisa Henriksson från Gräs, vårt kära Noretorp. Det var

nyårshälj och ett intensivt mörker. Dessutom var landsvägen och gårderna formligen lika en glasruta, så hårdt och glatt var det. Man varnade oss hemma för faran att gå, men vi voro så självsäkra, allt skulle ju gå så bra. Flickorna gjorde emellertid rätt så många kullerbyttor, men för mig gick det ganska bra, tills jag kom långt söderut från Mobäcken. Der föll jag omkull och slog ena höften så grundligt att jag aldrig utan flickornas hjälp kommit hem. Jag kunde omöjligt stödja benet, lyckan var, att detta hände så nära hemmet. Man tog ginaste vägen upp över gårdet och förbi källan nere i dalen. Och som alla laggt sig, kunde ingen se huru flickorna praktiserade mig till en stol vid mormors säng. Men hon som alltid var rådig lade friska kalla omslag om det skadade stället. Om morgon fick jag hastigt tag i sängkanten och satte mig hastigt, då blev det en så hård smäll i höften att mamma, som stod vid spisen, och ej viste något alls frågade: ”vad var det som small?”. Jag hade emellertid sjunkit tillbaka i sängen, det gjorde så rysligt ondt, att jag nästa bitit av tungan. Då jag hemtat mig sade jag: ”mamma jag har slagit mig det var i min höft det small”. ”Ja, var det så sade hon, kommer du nog bli en krympling.” Men ehuru det var ganska svårt länge, och påstods att jag syntes låghalt ett halvt år gick det likväl över. Gud vare tack!

Så länge Pastor Holmqvist var kvar i Sunnemo anordnade han månadsmöten, och samtal i andeliga ämnen. Mången predikan och bönemöten även. Han var även en stor sångare. Och jag blev ibland riktigt förlägen då han med sin humoristiska min, samt de stora vackert bruna ögonen riktade på mig utbrast: ”men är du här Kristin, och ej sjungit en endaste sång, det var en stor skam.” Jag måste alltid sjunga, ehuru vi alla i Väsby icke ägde så synnerligt stor begåvning i den vägen. ---- Nu är även han, den käre läraren, som jag hoppas med i den lovsjungande skaran der uppe vid Lammets tron.

Jag läste för mycket länge sedan en allegorisk framställning av ungdomens skiljevägar, framställd under bilden av tvenne kartor. Den ena utvisade vägen så lätt och bekväm – ”till de behagliga öarna” denna verld – och den andra den mera besvärliga vägen till det ”goda landet”. Den bekväma vägen till ”behaglighetens öar” – kännes så frestande för det unga oärfarna sinnet. Färden över livets hav, synes så ljus, så ljus och behaglig. Vågorna krusa sig så lätta och härliga över de dolda undervattensklipporna och

skären, som så väl döljas för ögats blickar. Ungdom, du är livets sommar, du är drömmarnas och illusionernas, men även frestelsernas, lockelsernas, och farornas tid. Huru tjuisar du icke det oförståndiga lättrogna barnet. Även jag trodde på din skönhet och storhet – men skenet är bedrägligt – och jag fann mig grymt besviken. ”Det är drägg uti begären”. Jag vill sluta din dörr.

Det uppstod sist omsider vid denna tid en livlig andlig väckelse bland ungdomen. Man blev alldrig trött att om kvällarna besöka bönemötena. Åh, vad det sjöngs! Bland andra ungdomar fanns även ett par dalpojkar, ena riktiga storsångare för rästen. Det fanns i Sunnemo en seminarist E. V. Gelin som hade stor begåvning att tala. Med sin djupa basröst brukade han anföra predikarens ord: ”Så gläd dig nu du yngling i din ungdom, och låt ditt hjerta vara gladt i din ungdom. Gör vad ditt hjerta lyster, och dina ögon behaga, men vet – att för allt detta skall Gud hava dig fram för domen.” O, vad vi alla funno detta allvarligt. Och så tyckte jag man borde ha en sång som överensstämde med hans predikan och som jag stundom trots min okunnighet brukade skriva på vers gjorde jag det även nu, att det skulle vara formfulländat begär ingen av mig, således nedskrives den här tillika med en annan sång som jag skrev.

O öppna ditt hjerta för Herran, säg synden och verlden farväl.
I främmande landet der fjerran, du eljest förlorar din själ.

O yngling du glädes i våren i blomman av livet du ler –
men vet – att dig följer i spåren, en dom – ty Guds öga dig ser.

Vi vill du din själ så förderva, i syndens och lustarnas drav.
Då Herren dig ämnat att ärva, ett rum i Hans himmelska stad.

Ack fly till den fristaden sköna, som heter ”Försonarens sår”,
du salighet där skall få röna, förlossning i blodet du får.

Den vitklädda skaran i höjden nu sjunger en ljuvande sång
Säg – vill du ej dela den fröjden bland änglar hos Jesus en gång?

X X

Min Frälsare kär, min starkhet, min salm och min hälsa du är.
Beskräma mitt huvud i striden.
O, Jesu bliv när ty afton det är!
Snart levnadens dag är förliden.

Så lär mig då, din smälek att bära, ur lägret att gå
att fröjdas, vad du mig täcks giva.
ty är du min frid, mitt sällhet mitt liv,
min vinning ock döden skall bliva.

Hav tack min Gud, att jag utav nåde får vara din brud.
Med blodet jag dyrköpt är vorden.
och sjelv är du när och sköter mig här
i främlingskapet på jorden.

En liten tid av nöd och bekymmer, av oro och strid.
I mörkrets och prövningens dalar.
Sen hemtas jag hem, för evigt från dem
till himmelens fröjdfulla salar.

XX

Jag hade alltid önskat att se något annat än hembygden Min längsta resa var endast en resa till Karlstad. Och då bror Johan våren 1881 ingick äktenskap och min närvaro i hemmet ej var så alldeles nödvändig som förut ärbjöds jag en mycket fördelaktig plats hos en bekant fröken uppe Norrland. Av onämnda skäl blev även denna plan om intet och jag stannade fortfarande kvar i mitt hem till hösten samma år. Jag hade då gjort mitt val för livet. Och den 13 November stod mitt bröllopp. Så lemnade jag omedelbart mitt älskade föräldrahem och flyttade till mina svärföräldrar. I osedda dagar, vad bären i mig häräfter till möte?

Huru underligt allt föreföll mig. Jag liksom famlade i tomma luften att famna något som glidit undan förmodligen – en flydd tid. Jag undrade om alla kände det som jag. Jag kände mig i allt så genom oförståndig, till de nya förhållandena jag inträtt uti. Jag var som brud 25 år, och min man nära 27. Och enligt mitt tycke ”den skönaste i Israel”. Han var därjemte en arbetets son. Från sin barndom van det mest ansträngande arbete kunde han utan tvekan säga: ”ger Gud mig hälsan, skola dessa händer tjena till vår

nödtorft”. Och Gud har gett oss allt vad vi till timlig näring behöva. Även jag var en arbetets dotter. Huru lätt och roligt jag fann det. Mången sade, att jag kommit på orätt plats i livet, jag hade ju alltid älskat det litterära. Men detta kom aldrig i mina tankar. Måhända hade jag på lärdomsvägen lättare tjänat mitt bröd. Denna väg kan dock understundom vara besvärlig även den. Gud ställer oss väl på rätta platsen som utstakar vandrarens bana i gruset. Jag vill nu säga något om mitt barndomshem. Detta var i mina ögon det skönaste man gerna kan tänka sig! O, vilken härlig natur! Verkligen storslagen! Intill landsväg, nära sjö med sina vackra holmar o.s.v. Så fanns i hemmets omgivning en rikedom av lövrika lönnar etc.

O, undersköna barndomshem, vem är i prakt dig lik –
en sommarkväll i solnedgång vid insjöns lugna vik.
Sig täcka holmar spegla få, i vikens klara vatten då.

Mitt barndomshem du synes mig en plats där kärlek gror.
Bliv städs, vad förr för mig du var då jag med älskad bror
på stenars rös i kvällens ljus mig byggde slott och kungahus.

Mitt barndomshem du talar tyst, men dock med mäktig röst.
Du ger åt minnets känsla färg ännu i livets höst.
Der varje träd och varje stig – ett eget minne har.
Men först och sist, du talar om en älskad mor och far.

Ja, tack min Gud för vad du mig med barndomshemmet gett!
Giv sist ett hem, ett fadershus, en boning du beredtt.
Och låt mig där i evighet få sjunga Lammets pris
som köpt mig med sitt eget blod för himlens paradiset.

Men barndomshemmets krona var likväl mina kära, älskade föräldrar. Deras bevekelsegrund i allt synes vara: ”allt för kärleken till barnet.” De ville så gerna fostra oss barn till goda människor. Och om vi ej blivit vad de, genom Guds nåd önskat, så är det sannerligen inte deras fel. Allt är ju ofullkomligt och bristfälligt här på jorden. Ingen är så fullkomlig att vara alldeles felfri. Dock kunna vi barn, i tacksamhet mot Gud, minnas våra kära föräldrar.

De slumra nu ljuft i sin fridfulla grav
ej höstliga stormar dem väcka
men Han som den levande ande dem gav
till liv skall ock stoftet uppväcka.
Då en gång uppståndelsens morgon skall gry
och evigt de nattliga skuggorna fly.

De levde i tron på det saliga namn
som endast kan syndare frälsa
Guds ord var dem städse den klippfasta hamn –
som själen ger vila och hälsa.
I templet, de sågo sin dyrbara skatt
der ofta de stilla, och lyssnande satt.

Fast ofta de klagat för synder och brist
”att aldrig ha gjort vad de borde” –
Så tror jag, att om dem kan sägas förvisst:
”att allt vad de kunde, de gjorde.”
Men barnet förstod ej hur lyckligt det var
så länge de kära i livet fanns kvar.

Min vän du som äger den dyrbara lott
föräldrar i livet att äga –
Gör allt vad du kan för att göra dem gott
att kunna sig lyckliga säga.
Vad är väl den vård, du dess gravar kan ge
Om kärlekens tjänst de i livet ej se.

Hur innerligt kär för dess hjerta du var
de mycket för dig måst försaka.
I barndommens späda och hjälplösa dar
de ofta i natten fått vaka.
Så hör nu det manande samvetets bud
lyd vinken från ovan, från Herren din Gud.

En morgon jag vandrar bland gravarnas ro.
Var kulle ju ägde sin saga.
Härunder de eviga skördarna gro.
O, varföre hopplöst då klaga.
Jag stannade sist, vid den nyredda grift.
Bland kransbladen läste jag följande skrift.

”Så fåfängt man beder mig torka min tår –
då mamma i jorden man sänker”.
Av namn jag ej här, kunde skönja ett spår
men likväl så sorgsen jag tänker:

du känner det barn, som en sol, har gått ner-
då moderligt öga ej strålande ler.

Mitt nya hem, eller rättare mina svärföräldrars, var ljust rymligt, och trevligt. Det var ej heller tyst eller enformigt – långt derifrån! Som det ligger alldeles inpå byvägen var det många människor in varenda dag. Och så hade vi ju även rätt så mycket arbete. Min svärmor som var en ganska flink väverska hade en vävstol, och jag likaledes en. Då svärmor hade hushållet derjemte hade jag skötsel av ladugården vilken utom smådjur, bestod av elva klavbundna. Min väfstol var ägnad åt fristunderna. Mina svärföräldrar voro även snälla vänliga människor. Och sedan vi flyttat till vårt nuvarande hem brukade svärfar hälsa, med min man, ifall han träffades: ”tag ändtligen Kristin med och kom hit, jag vill så gerna tala med henne.” Då var han på sistone klen, och brukade säga att hans synder voro så många och svåra. Men tillade han: ”Gud har gett mig en lång sotsäng, att jag ej måtte fara hädan i otro”. ”Du skall veta att jag av barndommen kunnat den heliga skrift”. Han var nemligen mycket läskunnig, men ej hjälpte det ”ty min far var en verldsträl som fostrade mig till vad jag varit, men min mor talade om Herren, och jag minnes nu i det sista hennes ord och förmaningar.”

Året äfter mitt äktenskap, gjorde jag en viktig upptäckt: ”jag skulle bli mor.” Och så blevo vi alla en dag mycket överraskade att se Sunnemohyttans herrskap, med sina släktingar och vänner som gästade dem, komma till oss på besök, vi undrade storligen över deras ärende. Men så berättade de ”dåvarande kronprinsen, vår nuvarande Konung, var Prins av Vermland, och som Prinsessan även skulle bli mor, önskades en amma från Vermland ur folkets led. Konungens livmedikus var en god vän till Provinsialläkaren i Sunne och denna var fru Veinbergs kusin. Av honom fick hon uppdraget. Och så ville hon nödvändigt att jag skulle antaga nämnda anbud. Men jag protesterade och sade: ”Frun vet, jag har aldrig varit ute och har alls icke den bildning som fordras.” ”Jo” – ”du har naturbildning och det älskar Prinsessan – du får ej säga nej ty det vore en ära för en grevinna.” trots mitt nekande skrevs likväl till Stockholm, ”att det var godt hopp om den unga hustrun.”

Men då min lille gosse kom var han icke ensam. Han hade med sig en liten syster. Jag kan ej ens beskriva mitt lidande. Underligt att mitt liv räddades. Att jag var en Evas dotter visste jag förut, men jag gjorde en andra upptäckt: Jag hade drabbats av hennes dom, i hennes förlorade paradiset: ”Jag skall få dig mycken vedermöda.” O, jag ryser att tänka på detta! Att hädanefter antaga Stockholms anbudet var ju en absolut omöjlighet. Detta blev sedan fri anmälan, men oförmodat antogs en hustru från Kristinehamn som amma.

Efter min så kallade ”Tysklandsresa” återvann jag med Guds hjälp, och min förr så friska kropp, åter temlig helsa. Men då mina fötter första gången vidrörde golvet överraskades jag av, att allt syntes mörkgrått i rummet. Jag var således ej mera stark. Då jag jemt 3 veckor därefter skulle vinda opp det första ämbaret ur den djupa brunnen, höll jag rent av på att falla i den! Mina små voro rysligt besvärliga. Det var att lösa och linda och tvätta i oändlighet. Och jag sade: ”stackars de fattiga, som drabbas av ett sådant öde, och sakna den mängd av kläder som fodras, vid sådana tillfällen”. Värst var det likväl om natten. Jag fick aldrig kläda av mig, och överraskade mig stundom med ”att stå och sova som en häst” så trött var jag, min blund var ju endast en hönsblund. Jag undrar hur jag kunde stå bi – men ordspråket säger så sannt: ”man tål mycket innan man förgås.” Ibland om kvällen kom dock min kusin Augusta, då boende på Tömtheden, att hjälpa och bistå mig. Och hon var så glad över sin tjänst i kärleken. Det kan aldrig glömmas av mig vad hon gjorde. Herren löne henne!

Jag fann numera livet föga behagligt, att finna mig vara till mycket besvär, och ej kunna vara till någon nytta alls. Mitt känsliga sinne blev mycket nedtryckt, ehuru ingen enda sade ett ovänligt ord för min skull. Svårast var naturligtvis att mina skrikhalsar aldrig gävo nattro. Då bror Johan händelsevis besökte mig, bjöd han mig att komma hem på 14 dagar. Jag var ju så glad åt detta löfte, för omvexlingens skull. Men barnen voro ju alltid desamma och nu blev ävenledes detta hems nattro förstörd. O, vad det var svårt! – Jag kände mig även så rysligt fattig i allt. Min man vistades borta i skogarna på kolning. Sedan blev det att köra kolen den långa vägen till Mokärnshyttan. Vår lille gosse växte och var betydligt större än flickan. Han sades vara ett ovanligt vackert barn. Men så insjuknade han i maginflammation och dog. Herren hemtade det

lilla barnet, och jag var nöjd med Guds vilja. För att underrätta min man därom skrev jag et litet poetiskt brev till kojan i skogen.

Detta var ingen postväg och hur någon fick kännedom om detta vet jag alls icke. Allt nog – så fick jag hälsning från Pastorn i Råda A.G. Viotti, att han tyckte at det var så roligt att få detta lilla brev. Jag måste således göra en avskrift av det och sända honom – huru obetydligt brevet än var.

Då min man kom hem och begrafningen skulle äga rum, begrät han mycket sin lille gosse. Men ”Herren gav, och Herren tog, välsignat vare Herrens namn”. ”Låtom barnen komma till mig, och förmenen dem icke, ty sådana höra Guds rike till”.

Jag var emellertid nog oförståndig att envist bedja Gud om, att få behålla flickan, fast hon jemt var sjuk och svag. Hon var vid sin födsel till utseendet livlös, men vid bearbetning av den lilla kroppen, vaknade hon till livet, detta till utesägligt lidande för henne sjelv, och även för mig. Någon har sagt: ett sådant barn som man arbetar till liv, får sällan hälsan”. Derfor har jag flera exempel.

Då jag, med Majas min svägerskas hjälp klädt vår lille gosse för hans sista resa, samt rustat lite med flickan, föll jag så ned på mina knän, att bedja till Gud. Men ack, jag kunde alls icke samla tanken. I mitt öra ringde kyrkklockorna så ljudeligt som de alltid bruka, då man bor i sjelva kyrkoby. Detta var nog endast mattighet och svaghet, av nattvak och överansträngning. Klockan var då ett, på natten. Så hade vi då begravning sedan följande dag för vår lille gosse. Vår första lilla grav på Sunnemo kyrkogård. ”Säll är du som redan hunnit hamnen”.

Utom kolningen på egen skog, kolade min man även på Bolagets skogar. Och som han för sin del fick behålla en del av denna sin egen förtjänst, insattes detta på banken. Han var ju så omtänksam och nykter och ämnade spara oss till ett eget hem. Ett sådant köptes sent på hösten 1883. Och följande vår den 7 maj 1884 flyttade vi dit. Det var beläget i Torsby av Råda församling. Jag hade aldrig besökt stället, men då vi på avstånd sågo det, sade min man till mig: ”der ser du det hem, som skall bli vårt på länger

eller kortare tid”. ”Och vill du nu ej gå in och värma dig och flickan i någon grannstuga innan vi hinna fram?” Därtill samtyckte jag, och således höllo vi in hästen vid en sådan, och ut kom ett av de vänligaste ansigten jag sett – det var gamla mor Karin, och emellan oss uppstod en innerlig vänskap, ända till graven gömde min sanna moderliga vän.

Hav tack för vad för mig du var,
i glädjens, och i lyckans dar.
Men ännu mer, i nöden.
Då kunde du, som få det kan,
mig visa på ”den smärtans man”
som liv kan ge, i döden.

Hos Jesus sjelv du funnit tröst
hugsvalats av hans milda röst
i mörka prøvotider.
Du ung ännu vid makes bår
med barnaskaran ensam står.
O, tänk vad hjertat svider.

Ack, själ i ditt Getsemane
skall Gud en tröstens ängel ge
som torkar dina tårar.
Gud lever – faderlösas far
och änkors tillflykt och försvar.
Fast tidens törnen sårar.

Det egna hemmet ”mina fagra drömmars rike”, bestod av en ungefär 20 år gammal stuga, ljus och trevlig med ett tämligen stort kök och 2 små kamrar. Uthuslängan var däremot alldeles fallfärdig. Det måste omedelbart byggas. Tänk, vad jag nu kände mig lycklig. I dätta rike skulle jag nu vara ”drottning” – ej så, att jag älskade begagna regeringstöm. Gud har ju sagt: ”din vilja skall vara din man underdånig”, utan så, jag fick styra och ställa efter bästa förstånd, och behöfde ej mera oroas över att störa andras vila. Jag hade förut, för att aldrig klaga, bestämt tre önskemål för livet: först: ”att få ett eget hem”, andra om jag finge ”bara ett barn åt gången”, och tredje: om min lilla flicka kunde gå på sina ben”. Herren vare tack, jag fick allt detta omsider. Må Han förlåta mig att jag ändå klagat. Vägen mellan vaggan och graven är ej så jämn och slät. ”Tålmod göres oss behov”. Jag hade ännu ej tenterat till de högre klasserna i livets skola!

Efter auktionen som hållits var vår stuga alldeles tom, och detta var ju alldeles naturligt, främmande människor hade ju ägt den. Dess enda bohag bestod av, en utsliten vattenstång och en salthäll, det vill säga, en jämn sten, som fordom begagnades att gnugga grovsalt på. Det blev således i dubbel mening att börja på nytt. Jag hade ju i min nästan överdådiga humor, skämtat med svärmor: ja, nu skall jag sätta bo, och har endast en mortel, ett stort grytlock etc., och räknade så opp allt det sämsta jag hade. Skrattande sade hon då: ”lilla toka, det finns allt de som har det sämre än du”. Vilket ju även var sant.

Vad jordbruket beträffar, så var det så magert att man knappast kunde leta en klövertoffsa, utan endast så kallat sjelvvuxet gräs. Jorden bestod av mycket hård lera, och som det var ganska jemt, till och med en sänka frampå gården intill byggnaden, körde min man grus, lade skogsbuskar högt i närmaste vägarna, fylde sedan över detta, grävde sedan diken på var sida av vägen, så att det blev rätt prydligt till sist.

Av all den stora arbetskraft och energi Gud givit min man, tog han sig an med jordbruket, arbetade, kalkade, gödslade. Den som nu ser vårt jordbruk, och vet, hur det förr såg ut skall säkert utbrista: ”du har verkligen fått lön för din möda, här vexer ju som en skön örtagård”.

Till en början kunde jag inte hjälpa min man i jordbruksarbetet, som jag sedan gjorde. Vår första sommar här, fick jag åter en flicka. Den jag hade förut kunde då, ej ens taga ett steg. Men allt gick bra, den lilla var beständigt snäll, den första beständigt sjuk och svag. Hon fick bland annat svår reumatisk feber, att hon var så öm, att vi måste vara två att vända henne i sängen. Vi anlätade flera läkare, och flera så kallade ”hälsokällor”, såsom ”Prästkällan”, en källa i S. samt Geijersholm och därjemte tvenne år Nolhytte brunn. Jag fick råd om hälsovården, och badade henne i hemmet i salt, malt, och tallbarr, och i lövsprickningen bäddades hon in i det späda björklövet. Tänk hur förtjusta vi voro då hon till sist kunde gå.

Då i tidig höst, husförhöret skulle hållas i Torsby, fick min man ej tid att närvara. Och sade att jag skulle gå. Där fanns rätt mycket folk, som förr var brukligt vid husförhören. Alla ogifta skulle läsa innan, och även utantill, dässutom besvara frågor. Jag satte mig bland några unga flickor, och när dessa läste, så läste även jag. Även besvarade jag vissa frågor, och vid ännu en ny sådan, råkade jag se upp på Pastor Viotti. ”Ja,” sade han ”det var allt dig jag menade”. Men då omsider min mans namn ropades o. jag svarade utbrast han: Åh, är det Ni, som är hustrun? Jag trodde att Ni var en flicka. Men man blir aldrig för gammal att läsa Guds ord. Tack för att Ni läst för oss!” - - Som han ej kände mig, kunde han väl tro mig vara en flicka. Jag var endast 28 år, men som jag redan fått 3 barn, var jag väl kanske något härjad. Då jag gick ut från salen, blev ett fnissande bland pojkarna, och det hette: ”där var jäntan som läste för prästen”.

Till vår hjälp hade min man lejt en jungfru, jag likaledes en barnflicka, som jag sjelv avlönade med mina händers arbete. Jag fann mig nemligen ej ha råd, att sjelv sitta med barnen. Och så företog jag mig att på detta sätt bidra till min mans hjälp. Förutom åtskilliga handarbeten vävde jag rätt så mycket, åt de nära boende herrskaperna. Och fick en gång detta smickrande omdöme av en fin Uddeholmsherre: ”Ni är den skickligaste människa som jag sett, att göra med Edra händer. Det är bra förståndigt av Er, att arbeta på det viset, det är både nyttigt, och roligt att göra så”. Doktorinnan Y. var Danska, och hon köpte en myckenhet, och tog med hem till Danmark.

Så kunde jag då skaffa mig åtskilligt för kökets bruk – därjemte en större trevlig väggklocka för sängkammaren, en stor byråspegel, en större taklampa, bidra med 36 kronor till hälften av en sittsoffa, dässutom en stor symaskin utom kläder åt barnjungfrun och de små. Då man skall ta ”allt ur armarna” som det heter, går detta ej så synnerligen lätt men Gud gav mig den goda viljan, och det gick.

Med avseende på äktenskapet tänkte jag ofta på ”Rodes” råd. Han säger: ”Hav akt på de små rävar, som vilja tränga in genom äktenskapets murar”. Detta vore av allrastörsta vikt, ”annars komme man snart, att lida skeppsbrott på de husliga tvisternas skär”. Och huru underligt jag alltid fann det att äkta makar, som leva ett så nära samliv,

samt lovat älska varandra ”i nöd och lust” ändå kunna kivas och träta, till och med slåss. Jag hörde berättas om ett par, där båda makarna utmärkte sig för det mäst fördelaktiga yttre, omsider blevo sådana ovänner, att de slogos med sin stekpanna.

Jag tror att jag under första tiden av mitt äktenskap både fruktade, och älskade min man. Jag ställde mig alltid på tjenarinnans plats, och gick aldrig bort, utan att fråga om lov, får jag gå? Detta till stor munterhet för mina tjensteflickor. De utbrusto skrattande: ”nej aldrig har vi hört maken!”

Nu är det ej mera så. Visserligen vill jag gerna tjena, dock är detta ej mera möjligt som fordom. Krafterna saknas! Jag har även för längesedan upphört att frukta. Min man har lärt mycket i korsets skola. Jag älskar och värderar honom som en skatt! Fast nu är han ej mera den unge mannen, med det vackra krusiga håret, nej, han är nu gammal. Och så bruka mina händer stryka över hans glesa hjässa och jag säger: ”stackars min gamle slitne gosse! Utan mor och far, ensam i världen, så nu är det bara jag” o.s.v. Och så skymtar jag en tår i hans öga.

Det finns en växt som man kallar ”menniskogräset”. Den består av långa gröna, och vita blad. Alla blad se ut att likna varandra. Men vid närmare påseende finnes ej ett enda, som är verkligt lika. Vilken talande bild är ej dätta av oss människor. Huru olika äro vi ej, till läggning, begåvning och sinnelag. Derför kunna ej heller makar vara lika. Utan tvertom ganska olika. Och så gäller det, att överse med varandra, och förlåta varandra. Ingen kärlek växer håller på förebråelsens stig. Nej långt därifrån! Bäst att lägga alla bekymmer i Herrens hand – annars kunde man få göra samma ärfarenhet som mången rent förtvivlad och igenkänna sig sjelv i den finska författarens berättelse om : ”det brustna hjertat”. Det finns endast ”En” som känner vårt innersta. Och han vet, det ingen annan vet.

År 1887 fick jag en liten gosse i April, och samma år dog min käre fader. Jag hade ju haft den glädjen att få ha mina kära föräldrar, och svärföräldrar till gäster i mitt hem. Då jag sist såg min käre fader var han ganska klen ty han vadade då över den mörka

floden. Jag hoppas Herren Jesus hjälpte honom lyckligt över! Han satte sig i sängen, så klen han än var, och gav mig den bästa gåvan: ett nytt testamente. Hans flyttningsdag var den 1 juli. Jag minnes så väl då mamma kom med budskapet. Och som jag fick se henne, alldeles svartklädd blev från min sida ingen fråga: jag grät – som endast ett barn kan det – den bästa jordiske fader fanns ej mer. På pärmen av mitt sista minne skrev jag

O, dyre fader kärt ditt minne är
samt sista gåvan du din dotter skänkte.
Du far, som få, ej blott på livet här
men på ett högre sällhetsliv du tänkte.
Du därför gav ditt barn ett ljus i hand
som visar vägen till ett bättre land.

För blodets skull du ren det landet ser
du aldrig mer, behöver stappla snava,
ditt öga faller inga tårar mer
ej sörje jag, som de der hopp ej hava.
Hos Jesus kär – jag skådar dig igen
uti de himmelska gemaken.

Min svärfar dog även samma månad och samma år. Han sade till mig: ”Kristin – jag säger till dig som Tobias sade till sin son: ”Sörj icke min son, vi äro väl fattiga, men vi få mycket godt om vi frukta Gud, fly synden, och göra det godt är”. ”Du skall tala med barnen och det vet jag att du gör, ty barndomsminnet är livligt, och som jag förr sagt, minnes jag nu på min sotsäng min mor, och hennes ord och förmaningar”.

År 1889 den 13 mars fick jag åter en gosse som levde endast till 30 juli 1890. Så flyttade då även denne lille till sitt rätta hem, innan denna farliga värld fått förstöra honom. Och jag sade med bibelns Hanna: ”derför giver jag honom igen åt Herren evinnerligen, därför att han av Herren beden är”. Och så bäddades den första graven av våra barn nu på Råda kyrkogård.

Jag hade förut sagt som Jakob då han vistades i landet Gosen i Egypten: ”När jag dör, så förer mina ben hädan”. Så sade jag även förut: ”förens mina ben till Sunnemo

kyrkogård, till mina vänner, och den lilla grav som tillhör mig”. Nu säger jag ej mera så. Jag har även här vänner och därjemte en liten grav på Råda kyrkogård.

Den 28 Nov. 1891 gav Gud mig en flicka som blev en solstråle för hemmet. Hon började helt tidigt att kunna tala och sjunga. Sånger kunde hon i stor mängd. Hon syntes leva för en högre värld. Och kunde, fast enbart några år gammal bedja, med egna ord, för fattiga sjuka, och lidande samt för oss alla i hemmet. Hennes stora, klara mörkblå ögon, syntes återspegla hennes älskliga barnasjäl. Hon växte mycket fort, och var för sin ålder mycket stor och rar. Då hon 1894 fick en liten syster, satt hon jemt på kanten av dennas vaggga och sjöng den lilla till sömn. Och så hette det: ”nu sover lillasyster”. Då gick hon att leka med sitt. Men så började hon tala om, att hon snart skulle lemna mig – ”men” – tillade hon ”då blir mamma riktigt rådlös då hon mister sin barnflicka”. Sagt med den tvärsäkra tonen, fann jag detta rätt så lustigt och sade skrattande: ”säkert blir jag rådlös då jag mister dig”. ”Ja, mamma skall få se” sade hon. Och jag fick se det, fortare än någon kunnat drömma om. Då hon var borta sträckte lillasyster förgäves sina armar mot kammardörren äfter henne som ej mer fanns härnere.

Den 15 januari hade vi främmande från Sunnemo. En svåger samt fru L. Lilla Hildur, så var flickans namn satt som alltid sin vana trogen vid vaggan och sjöng flera sånger. Bland annat om det land ”der ej solen går ner där ej blad vissnar mer” etc. samt ”kan du lemna ditt hjerta för tidigt åt Gud”. Hon sjöng även sin älsklingsång som jag nedskriver i däss helhet, och som hon brukade sjunga den.

Till hemmet därovan sig sträcker min själ
Till Jesus, till arvedelen sköna,
Väl har jag här i striden med mig Imanuel
Men där med evig frid han skall mig kröna.

På jorden jag blivit en främling och gäst
Allt sedan min Jesus fann mitt hjerta
Jag kan här aldrig trivas, ens när det är som bäst
Nej, hem jag längtar från all synd och smärta.

Min Frälsare, skall också jag hinna hem,
Skall intet mig fånga under färden?

Ack skola mina ögon få se Jerusalem?
Ja väl, ty Du har övervunnit världen!

I Dig vill jag leva, för Dig vill jag dö.
För Dig vill jag offra allt jag äger.
Och göms mitt stoft i mullen,
liksom det ringa frö, Du sjelv
skall bädda ljuft mitt viloläger.

Därhemma de vitklädda skarorna stå,
Helt fria från jordebanden tunga.
Och när jag hunnit målet en gång
skall jag också till Guds och
lammets pris, för evigt sjunga.

Min man vistades i Sunnemo för körslor. Vi hade nämligen 2 hästar. Den ena kördes av vår dräng här hemma vid. Och den andre av min man i Sunnemo. Så bad lilla Hildur så enträget om sin hälsning till Pappa. På kvällen fick jag bud från granngården att gamla mor Gunilla låg för döden, man ville att jag skulle komma ner, vilket jag även, på en kort stund gjorde. Döden hade då gästade detta hem, men att han med snabba steg nalkades mitt eget – kunde jag inte ana:

Lilla Hildur satt tyst och stilla vid den gamla väggklockan, bredvid bordet och lutade liksom begrundande sitt huvud mot sin lilla hand. Då berättade man för mig, att hon sagt det hon nu vore färdig anträda resan till sitt rätta hem, ”som låg långt bortom bergen”. Hon hade talat så mycket skönt om detta hem, där behöver man ej frysa eller fara illa på något sätt. ”Ni kan aldrig tro, hur godt man får det där”. Och så uppmanade hon syskonen att följa med. Men de sade: ”du ångrar nog din resa, och vänder om till oss”. ”Nej!” sade hon bestämt. ”Och äfter ingen vill följa mig, går jag nu ensam”.

Då man berättade allt detta och ännu mera för mig vände jag mig till henne och frågade: ”Vill Hildur lemna mig?” Äfter en stunds tvekan svarade hon: ”I natt, kan jag väl stanna hos Er”. Det blev även hennes sista natt på jorden. Jag tog mig henne till mig i sängen och märkte, att hennes fötter voro så kalla och så sökte jag värma dem, med min egen kroppsvärme. Men, ack! huru kunde jag det? Den lilla pilgrimmen stod redan vid

kanten av den kalla dödsfloden, över vilken dock Herren Jesus så nådigt förde henne till det rätta hemmet! Hildur hade på natten förfärliga magplågor. Och redan fyratiden på morgonen kändes pulsen mycket svag. Med blödande hjerta reste jag, längre fram på morgonen till Läkaren. Syskonen frågade henne vart hon ämnade sig, och med klar blick svarade hon: ”Till Jesus”.

Vid elvatiden på förmiddag var jag sedan tillbaka, med medicin, som hon utan motsägelser tog emot. Men just då hon tagit in den drogs hennes huvud på sned, ögonen blev så onaturligt stora och kallsvettens stora droppar betäckte hela ansigtet. Och allt syntes om ett ögonblick vara slut. Inom mig fanns bara ett tyst nödskri ”Jesus hjälp!” Men ack, huru jag önskat att ännu enda gång få höra den kära barnarösten, som så ofta talat och sjungit om Herren Jesus.

Och Herren hörde modershjertats tysta suck! Vad som är omöjligt för människor är möjligt för Gud. Efter en ganska lång stund återvände livet och hon började med klar röst sjunga sin älsklingsång: ”Till hemmet därovan sig sträcker min själ” etc. Sedan låg hon helt stilla, men slog än en gång upp ögonen och sade: ”du saliga barn som i krubban jag ser, Ack välkommen – välkommen till mig”. Varpå tillade hon med hög röst: Adjö! Adjö!

Min kära gamla mor Karin var här vid Hildurs sista sång, och gråtande sade hon: ”mycket har jag varit med om i livet, men aldrig har jag sett en pilgrim gå sjungande över floden”.

Hildur brukade varje afton sjelvmant bedja. Och nu sade hon strax före kvällen: ”Mamma, nu orkar jag inte bedja en lång bön”. Och jag svarade: ”det gör det samma min lilla vän, bed en kort!” och barnet bad: ”Käre Jesus välsigna Pappa och Mamma och allihop, för Jesu skull amen”: Detta var hennes sista bön, äfter en stund hade hennes frigjorda ande, av nåd, fått ila genom portarna till den himmelska staden. Hon låg nu kall och blek, med ett saligt leende på läpparna. Hennes flyttningsdag var den 16 Jan. 1896, äfter knappast ett dygns sjukdom. Aldrig hade hon en enda gång klagat på sin dödsbädd. Hon var vid sin död endast 4 år, en månad och 11 dagar.

Joh. Evang. 17:24.

Till sitt hemland höga
Vänt var barnets öga
Hennes klara blick
Bar en pilgrims skick.

Och vi tyckte glada
att oss Herren sade:
”Hon på eder stig
skall gå med till mig.”

Nu hon redan hunnit
Hem och kronan vunnit,
Genom Jesu blod
Vunnit segern god.

Ren hans klarhet höga
Mättar hennes öga.
Vare dit vår blick
Vänd med pilgrimsskick!

(Av diakonissan Maria Larsson)

Så reddes nu vår andra lilla grav på Råda kyrkogård. Der vilar lille ”Bror” och lilla ”Hildur” vid varandras sida, till uppståndelsens sköna morgonstund. Många vänner deltog i vår saknad, och min älskade mor, som var innerligt fästad vid flickan och frågade: ”hvarför blev det just hon?” Men min kära mor dröjde ej länge äfter. Redan den 9 maj, samma vår, nemligen 1896 anträdde hon sjelv den dyra sista färden. Till Hildurs minne fick jag vackra och känsliga poem av såväl bror Verner som ock av kusin Linder på Hammarö.

Som jag nämnde dog min kära moder samma vår som min lilla flicka. Och nu skulle hon aldrig mer komma och hälsa på oss. Vilket hon gjorde så länge hon kunde. Och när min födelsedag inträffade – vem kom väl om inte mamma. Ack huru många trötta steg vandrade hon ej för barnet. Till min stora sorg kom jag för sent till hennes dödsläger. Ty då jag den 10de maj kom, hade hon redan fått sluta dagen förut. Mätte vi i Jesu namn en gång lyckligt mötas! – Då jag förut hälsade på henne, talade hon om förmånen att få gå till Herren Jesus med allt. ”Ja”, svarade jag sorgsen: ”om jag ens får

komma?” ”Jo – vet du Kristin det tror jag du får, ty man har sagt: ”Den till mig kommer skall jag sannerligen ej kasta ut” – Ett dyrbart minne!

Broder Verner hade skrivit så anslående verser, vilka han läste vid mammas grav. ”Jesus säger: jag lever i skolen ock leva”.

År 1897 fick jag åter en liten flicka samt då adertonhundralets sekelsol var i nedgång en liten gosse. Då var min barnaskara fulltalig. Gud hade låtit mig bli moder för nio barn. Men, ack! Fostrareförmågan var mig ej given. Mången skall kanske i åtanke på sin fostraregärning sjelmedvetet få lyfta sitt huvud högt. Jag icke så. Jag måste med djup blygsel, böja det neder. Och måste säga med någon, som vid minnet av sin barnuppfostran sade: ”Jag måste därvid sticka handen i egen hamn och draga ut den spetälsk som en snö”.

Många säga det är bäst då barnen är små, det är bättre då små fötter trampa moderns sköte, än då de som stora trampa hennes hjerta! Det fattades min lilla gosse mycket i ett år, och så städjade jag ingen tjänsteflicka. Jag hade förut haft flera trevliga, och rätt sympatiska flickor. Av dem är endast ljusa minnen. Och om vi till äventyrs nu träffas, så är det med ömsesidig glädje. Ett par av dem ha likväl redan gått den väg, varifrån ingen återvänder. Min man lyckades även å sin sida få duktiga arbetsamma pojkar till hjälp. En var hos oss 6 år, och hans bror 8. Denne var emellertid mycket sjuklig. Så hade jag nu ingen tjänsteflicka, och mina egna voro ännu helt unga, dässutom små och outvecklade. De erhöilo aldrig den personliga kraft jag sjelv i min egen ungdom innehade. Men de fingo naturligtvis sköta om småsyskonen, och i övrigt göra vad de kunde. För mig var emellertid ganska knogigt. Hushållet skulle skötas, dässutom kreaturen, och så att hela långa sommardagen följa min man ute i jordbruksarbetet.

Man säger att ”arbetet adlar”, vare därmed hur som hälst, men arbetet är nog en stor välsignelse – ty ”lättjan är alla lasters moder” heter det. Men nog blir man mången gång både svettig och trött och det gäller, att med Guds nåd hålla ögat stadigt fäst på den kallelse, vari man kallad är.

Och så är i våra dagar så mycket rop om ”klasskampen”. Det talas om ”bättre och sämre folk”. Karakteren, eller själens adel betyder så föga. Det talas så skönt om ”broderskap och jemnlighet”, en sak som aldrig i denna tid vinner sin uppfyllelse. Nej, mannen med den ”kosteliga klädnaden och ringen” som Aposteln Jakob talar om, har givetvis alltid anseendet. Det är ej ens att undra över. Men nog väcker det under stundom förargelse att se denna världens ”storkaxar” – som knapt kunna tåla att se, en av de så kallade sämre! Och som tycka att en gemensam himmel aldrig skulle passa. Men hos Gud finns ingen åtskillnad. O, om de visste, att även dessa ”sämre” ha ett känsligt hjerta och att endast ett vänligt leende eller en vänlig blick, kan göra dem gott och sporra deras sinnen till högsinnad handling.

Det flöt en gång ur en god skrivares penna följande utgjutelse:

”Likväl i undran att i människolivet – Den ena slav – den andre herre är. Att lyckans guld blev åt den ene givet – Och att hans broder tiggargästen bär”.

Huru fattig var ej Herren Jesus då han vandrade här nere. Ehuru han var alla konungars konung och alla Herrars herre. Han säger om sig sjelv: Rävorna hava kulor, och himmelens fåglar nästen, men Människosonen har intet, det han kan luta sitt huvud till. Men må man icke tänka att ödmjukhetens känsla skulle vara den förhärskande bland de bredare lagren. O, nej – det finnes flera ”pösmunkar”. Och i synnerhet om någon bland ungdomen, av Gud fått ett mera fördelaktigt utseende, och derjemte kläder av det moderna slaget – ja, så är strutsfogeln färdig, och väcker hos mången en löjlig harm. Men tiden är ond ävensom vårt hjerta. Huru sant säger ej Rosenius: ”Vi sväva här i beständig fara, varje sinne, varje lem hos oss, varje skapad varelse kan bliva oss till frestelse. Vi kunna knapt öppna ögonen, utan att avundas dem som äro över oss, eller förakta de ringare. Huru snart förgå vi oss ej med tungan, och isynnerhet med hjertat! Hava vi ett skarpt förstånd, huru snart uppblåses vi icke! Äro vi befallande huru snart missbruka vi icke vår makt! Äro vi underordnade, huru snart knota vi ej över andras företräden och tadla dem! Ja, sådana hjertan dragas vi nu med”. (Så långt R.)

Jag har ofta tänkt på herdegossens sång nere i dalen:

”Den som är ödmjuk löper här ej fara
men högmod, högmod ack, det går för fall.
Den som är ödmjuk, vet nog Gud bevara,
den som är hög, och stolt han störta skall.

Ty hjälp mig Gud, att vara liten ringa
och hava all min starkhet blott i dig.
Så bliva livets sorger små – ja inga.
Ty har jag dig – vad kan då fattas mig?

Jag kommer ihåg en gammal fiskare som var mycket kvick och händig i yngre dagar, men på ålderns höst blev alldeles nedbruten, och då han kände sig besviken i livet, kunde sucka djupt och säga: ”Ack ja, man har sett vaggan, men icke graven”. det ligger nog sanning däri.

Vad Torsbyfolket beträffar äro de i allmänhet sympatiska, tillmötesgående, och för det mästa gästfria. Sedan vi kommo hit, har flera Sunnemobor inflyttat hit, och alla instämna däri, att folket är trevligt och att de trivas bra, och känna sig hemmastadda. Så har det ju även den fördelen att ej hembygden är så långt avlägsen.

På andra sidan sjön i nordvästlig riktning från vårt hem, ligger Råda kyrka. Men det är ej alltid behagligt att komma dit i eka, om sommaren, sjön brukar sällan vara alldeles lugn. Dessutom långt att ro, det säges, att man äfter gammal räkning har en dryg ”fjerdingsväg”. O, vad jag önskat att kyrkan vore närmare! Så länge vår käre kyrkoherde O Berggren levde var det allt bra roligt många gånger, att höra hans kära predikan. Han brukade bland annat lära oss att börja varje dag i Jesu namn och att även sluta dagen i samma namn. Han beklagade att tidningarna så gerna läsas, men Guds ord försummas. Ja, det var Ande och liv i hans tal. Han besökte oss ibland, och det var så genomroligt. Han var alltid livlig och full av humor. Ibland fick jag även brev från honom. I det sista brevet säger han bland annat: ”Den himmelska Förbarmaren har i utesäglig kärlek ökat mina dagars tal till 70 år, ”för att ge mig tid till sann bättring, tro och helgelse. Ävensom att jag skulle få uträtta något i Hans rike. Men i allt, och för allt, måste jag bedja: ”Gud misskunda dig över mig syndare”. Jag står nu nära målet för min vandring, och min enda

tröst är oförskyld nåd, för Jesu döds och uppståndelses skull”. Huru väl minnes jag ej den käre herdens drag! En gång minnes jag, att jag från hörännet, då vi körde in höet, såg en ryttare komma. Och det var Kyrkoherde Berggren. Vår minsta lilla flicka sprang då emot honom och utropade: ”Å, är det Ni, då blir allt syster så glad! ” Kyrkoherden hoppade genast av hästen, och slöt så den lilla flickan i sin famn. Även i döden, bar kyrkoherdens ansigte samma blida prägel, jag var så glad, att ännu en gång få se de kära dragen, de kära sönerna hade ej heller glömt bort mig. Till min innerliga glädje fick jag av Ingeniören Kyrkoherdens porträtt. Nu vilar han intill sin kära kyrkas dörr. ”Lärlarne skola lysa som himmelens sken, och de som många under visat till rättfärdighet, såsom stjornor i evighet”.

Vi hade i vår närhet ”Risbergs barnhem” eller som det sedan kallades ”Sandtäppans hemskola”. Dit finge vi många gånger gå, och höra anderika talare, samt även flera trevliga, kära samkväm. Det kändes som detta hem var en helig plats! Och att vara dit var något för själen uppfriskande. Då vi kommo hit, var som föreständerska Diakonissan Maria Larsson, som, om jag inte misstager mig, innehade den platsen i dryga 34 år. Hon var en Herrens trogna tjenarinna. och var till mycken välsignelse i sin Mästares tjänst. Nu har hon länge bott på Ersta i Stm. Och sedan 1900 på hösten då hon lämnade Risberg, ha vi ständig brevvexklat med varandra.

Skolan var då, kristendomsundervisning på förmiddagen, och slöjd på afton. Men som det gått mera framåt med skolundervisningen sista tiden, blev det nu föreslaget att undervisningsplanen i Sandtäppan skulle omändras. Till föreständerska blev nu Diakonissan Christine Schön. Huvudsakligen blev nu undervisning i handaslöjd, vävnad, matlagning, bak, byk, städning, trädgårdsarbete. Jag hade den förmånen att få ha en av mina flickor där på tredje året. Syster Schön var mångsidigt begåvad som få. Hon älskade ungdommen, och önskade innerligt leda dem närmare Gud. År 1919 upphörde skolan, som hade fortgått 63 år, och elevantalet hade uppgått till 540. Mycken ädel säd har varit utsädd inom dessa väggar. Och Gud har lovat att ordet ej skall återkomma fåfängt. Nu står vårt kära Sandtäppan öde. Och det är med största saknad och vemod man går där

förbi. Syster Schön har fått sin värksamhet förlagd till Härnösand. Och nu är troligen våra kära gemensamma stunder för alltid förbi. Man mötas bara för att skiljas härnere!

Då vi kommo hit bebodde herrskapet Svedelius Bispbergs herrgård. Men som Herr Svedelius blev Landshövding i Örebro, flyttade dom dit. De voro mycket snälla och vänliga. Sedan kom herrskapet Danielssons hit. Och med sitt oförlikneligt älskvärda sätt vunno de allas kärlek och aktning. En fru sade mig en gång ”det är stort att ha något gott att få minnas”. Det är så sant! Jag skall aldrig glömma tänka med tacksamhet på alla Danielssöner! Och även på den norske Majorens älskvärda dotter, före detta, fröken Anker.

Ett av mina käraste ställen för besök var Trollbäcken. Der bodde ett troende snällt folk. Anders Lundqvist och hans kära hustru Anna. Men även inom deras dörrar trädde inom kort den omutlige gästen från evighetens värld. Och hans egen kära Anna, anträdde den resa, varifrån ingen återvänder. Sorgen var mycket djup. Men om några år gav Herren A. Lundqvist en ny maka, som älskade Herren av allt hjerta. Innan hon kom häråt, sade Anders till mig: ”När Gustava kommer, blir det roligt för dig, du skall se att ni passar för varandra”. Och jag har aldrig mött en obekant människa på min levnadsvärd som jag kunnat så sympatisera med. Hon var helt enkelt älsklig! Men – som jag förr sagt: ”man mötas bara för att skiljas härnere”. Hembudet kom nu för Anders och hans Gustava skötte och vårdade honom så ömt hon kunde. Och så gick Anders lyckligt i tron på sin dyre Frälsare Herren Jesus till sitt himmelska hem. Och så blev Gustava åter ensam. Men hon hade sin kära bönevrå dit hon kom för att hemta kraft i lidandet och sorgen. Ty endast Herren kan hugsvåla. Sedan återgick hon till sitt fordna kall som Lärarinna. Nu är detta hennes 40-åriga arbetsfällt fullbordat, och hon reser då till sin son och sitt hem i Stockholm. Må Gud välsigna henne!

Tänk så många kära vänner som nedlagt vandringsstaven! Det talas i Guds ord om, att det omger oss, en sky av vittnen. Jag kommer även ihåg sångarens ord: ”kämparna som redan hunnit målet, skåda äfter dig hur det dig går”. ”Se ej kring dig, det förlamar foten och gör blicken inande och matt. Se blott oavlåtligt, fast och troget på det mål, som är dig föresatt.

Min svärmor levde till vintern 1908. Och begravdes den 16 Februari. Om jag ej misstager mig var hon född 1821. Således blev hon ganska gammal. Då jag sista gången såg henne, grät hon så våldsamt, att jag aldrig glömmer det! Hon påstod att nu skulle jag ha en minnesgåva av henne, de andra barnen fick hon se, mig däremot icke. Vilken gåva det var hon ämnade mig vet jag ej. Hon ämnade sig nu äfter den till övre våningen. Men kraften var så svag, att hon höll på att falla omkull. Jag fattade henne om livet och förde henne till en sittplats. Och jungfrun sade: då Ni är så klen, kan Ni sända gåvan sedan. Emellertid fick jag snart därpå höra om hennes död. Vid båren läste jag

”Herre lär oss betänka att vi dö måste på det vi må förståndiga varda”.

O gamla moder vid din bår
din barnaskara samlad står
att dig sitt avsked bringa.
Ack, må din ande, fri och glad
från jämmerdalen till Guds stad
sig jublande få svinga.

I vinterskrud dig reds en grav,
den enda lön dig jorden gav
för all din flit och möda.
Din vita hjässa vila får
tills Jesu röst till graven når
att uppstå från de döda.

Så vila då i frid och ro
uti ditt tysta stilla bo –
ej störd av tidens smärta.
Tack, för den kärleksvarma blick
som barnet ofta skåda fick,
ur djupet av ditt hjerta.

Förlåt oss, vad vi felat har,
om missförstådd din mening var,
om tårar blev ditt öga!
Du med oss alla menat väl,
som varje trofast moderssjäl,
fast vi förstått det föga.

Allt, är försonat, allt är gott
en stilla aning viskar blott
ifrån den högre världen:
”Ett saligt avsked mig förlän
O, Gud, då jag skall fara hän
den dyra sista färden”.

En stor olägenhet var det, då vi kommo hit till Torsby, att vår egendom låg i många små skiften, inblandad i andras ägolotter. Även på skogen fanns många avsöndringar. Min man hade därför betingat Landtmätare från Karlstad. Brukspatron Geijer ville emellertid på inga villkor höra därpå. Mån som han var om Bolagets bästa, fann han, att en landtmätaredelning över hela gården, blev alldeles för dyr. Han var därför mycket angelägen att få köpa vårt hem. Vi fingo ju bo kvar, sade han, dässutom skulle vi få, rätt så fördelaktiga arände vilkor, även skulle Bolagets egen landsmätare herr Hagbärg få göra delning av gården. Min man tyckte det svårt att sätta sig emot Patrons enträgna anbud, av fruktan att få honom som ovän. Och så såldes vårt trevliga hem för den lilla summan av 6000 kronor. Min man förband sig även för vart år det svåra arbetet av kolning i skogen. Något som alltid är rent av överansträngande synnerligast då man blir gammal och svag. Men man ser ju intet av sin framtid, det känns ju då så tråkigt, att ej hemmet är vårt – dätta hem där man slitit ut all sin kraft. Vad är väl den lilla köpesumman, vi ha byggt alla uthus och gjort allt själva? Dässutom kostat på jordbruket så mycket.

Ack, man känner sig frestad att knota – man är ju av jorden jordisk. Man glömmer så lätt och så ofta, att allt vilar i vår himmelska Faders hand, som bär våra omsorger och våra bördor. Han vet råd – ja – ”Han utväljer åt oss vår arvedel” säger Psalmisten. O, att vi då kunde sjunga som sångaren: ”Han ger härnere vad jag behöver, och himlaarvet blir ändå över! osv” Så voro vi nu Arendatorer men arbetade naturligtvis lika flitigt på hemmets skötande som förut. Detta var ju vår egen nytta och fördel då man har kraften och hälsan kvar. Nu då min man och jag blivit gamla kännes det liksom mera vemodsfyllt. Barnen har inget eget hem, då vi gå bort. Dässutom måste ju min man anlita

det yttersta av sin kraft i detta svåra skogsarbete. – Men genom mörka och ljusa dagar går den rastlösa tiden, famnande allt i sitt sköte.

Jag har förut nämnt huru två av våra gossar gått ur tiden i sin barndom. Men vi hade likväl två i livet. Den äldre tolv år i ålder över sin yngre bror, som ännu var liten, det fanns ju systrar emellan. Den äldsta gossen hade redan blivit oss till stor nytta och hjälp i arbetet, vartill han hade både vilja och kraft. Således hade han i flera år skurit rågen för hand. Med lätthet och färdighet förde han även slottermaskinen. Han var även flink att sköta yxan. Men så hände att han förkylde sig grundligt i skogen, hans mage blev totalt förstörd. Det angrep därjemte hans huvud i hög grad. Och till vår stora bedrövelse även hans hjärna. Detta gick så småningom. Vi rådfrågade våran Läkare flera gånger. Min man köpte dässutom, en hel del lovprisad medisin, som jag emellertid tror är bara humbug. Allt var ju fruktlöst –och intet hjälpte. Så kom han hem från skogen en gång och berättade: ”han hade sett några misstänkta personer, som han fruktade hava någon ond avsigt med honom”. Och min man sade till mig: ”Pojken har blivit så rädd, begriper du, vad som farit i honom?” Detta fingo vi snart till vår stora sorg ärfara. Han hade fått vad man kallar : ”förföljelsemani”. Det fanns en brottare, eller en viss ”atlet” – eller vad dom kallas, hemmahörande i Dalarna, han hade fått för sig att frukta denne, jemt och ständigt. Att övertyga honom om att ingen fara förelåg var alldeles omöjligt. O, vilka mörka, bekymmersfulla dagar! När afton kom, och det närmade sig kväll, begynte hans ängslan vexa. I allt som ej rörde detta ämne, talade han lika förståndigt som någon annan. Det var tidig vår. En kväll då jag stängt ytterdörren, och av försigtighet även tagit ur nyckeln. Öppnade han fönstret åt gången och hoppade ut, vart – viste jag ej. Tänk vilken ångestfull natt vi hade! Hur hade då han, hela denna långa natt? Arme gosse! Mitt innersta skriade till den store Förbarmaren om hjälp. – Och se – i den tidiga morgonstunden, kom han gående söder på gårderna, och då han kom in, var både bröstet och ansiktet betäckt av rimfrost. Var han varit fick jag ej vidare besked på.

Han brukade bedja alla om hjälp och skydd. Och gick, eller rättare sprang ända ned till Sunnemo ibland dit jag någon gång gick att hemta honom. Och han följde mig villigt, han var alltid så öm och rädd om mig. Jag hörde berättas att okynniga pojkar

skrämde honom än ytterligen, då sprang han i sin själs ångest som för livet. Må Gud förlåta dem vad de gjorde! En kväll lade han en yxa under sin, och en under sin fars säng och sade: ”Pappa hjälper mig om de komma”. Den natten sov han temligt, och, huru underligt, även vi. En Guds nåd!

Vi tordes likväl ej låta det fortgå på samma sätt. Vem vet, vad som kunnat inträffa, på hans irrfärder? Han var ju så mild och snäll, men kunde i sin förfärliga rädsla, lätt berövat sig livet. Således beslöto vi att sända honom till Kristinehamns Hospital: Men sjelv sade han: ”för mig gerna vart ni vill blott ej dit”. Ack, om vi ändå fått försöka en vattenkuranstalt! Emellertid sade jag: ”Åh, du följer nog med pappa Gunnar, då blir du kanske snart frisk, och kommer åter.

Söndagen före midsommar 1908 var hans flyttningsdag. O, hur kan jag skildra den? I yttersta förtvivlan knäföll han. Herre, Du ensam kände hans själs ångest. Och då han steg opp sade han: ”Pappa, svär vid Gud, att ni ej vill mig något illa!” Och under strömmande tårar svarade hans far: ”det lovar jag dig, så sant Herren lever”.

O, morgon – hur mörk är du icke! Och vad kände väl modershjertat då barnet på detta sätt fick lemna hemmet? - - Då hans far nu följde med, och de nere vid sjöstranden stigit i båten. Då – stod även mamma på stranden. Då hoppade genast Gunnar ur båten, till mig. Hans far såg på mig, med en tyst blick, och i denna läste jag likväl frågan: Varför kom du ner?” Jag måste då betvinga mig och säga: ”följ med pappa nu Gunnar”. Och som alltid lydde han mig genast. Sista gången härnere såg jag nu det älskade barnet som jag så ofta fått trycka till mitt hjerta, och vid hans hjertliga leende, sett de djupa groparna i hans kinder. Hur underliga äro Herrens vägar med människors barn. På Risättersgårderna vände han sig flera gånger om, att se mot det hem han för alltid lemnat.

Det var höst i mitt liv, bedrövelsens och sorgens djupa och kalla vattenvågor slogo fräsande och skummande mot min själs bräckliga farkost. Och så grät jag så länge, jag tyckte mitt öga hade tårar, och att kunna gråta tills jag ville instämna i Profetens klagan: ”O, att mina ögon vore tårakällor så att jag kunde begråta de slagna i mitt folk.”

Gunnar skrev blott en gång sjelv strax han kom till Kristinehamn. Han frågade första gången sin far: ”Pappa, vart har Ni fört mig?” Och när han nu skrev: ”evigt ömt älskade mamma och pappa, tag kläder med hemta mig härifrån”. Och jag – är jag en onaturlig mor – jag tordes ej – ehuru min man påminde mig om moderskärleken. Ack huru detta kändes innerst i hjertat. Jag tänkte på all ångest, på min uttömda kraft att vårda. Jag hade hoppats att han äfter en tids Läkare behandling skulle bli bättre, men istället sjönk förståndet allt mera. Gud förlåte mig att jag ej genast försökte som han bad om! Och då jag nu häromdagen såg den arme gossens gömda brev, anklagade mitt inre – och så blev ett svårt anfall åt hjertat, och jag kom ihog Josefs bröder som sade: ”detta hava vi förskyllat på vår broder, då vi sågo hans själs ångest, och vi ville inte höra honom”. ”Gud misskunda dig över mig syndare!” I över tretton långa mörka år, har vår gosse vistats i den ”levande graven”. Jag har lemnat honom i Jesu förbarmande kärleks armar, som ser till det låga, det oädla, det för världen föraktade. Ack, måtte han snart förlossa honom, arme stackare, ur jemmerdalens mörka tvång. Och jag vill prisa ditt namn min Herre och Gud. Jag har aldrig kunnat besöka Hospitalet tusende, och åter tusende, vistas där. Och dätta ur alla samhällsklasser. Det är sorgens, vemodets, men – må man även besinna det – den menckliga barmhertighetens tillflyktsort. Således – man är ej ensam i smärta, samma vedermöda, vederfares bröderna i verlden. Gud give oss nåd att tacka för förståndets ljus! Det är en nådegåva och intet att sjelv yvas över.

Ja, så blev det, att vi åter måste sträva i vårt arbete. Man säger: ”tiden läker alla sår!” detta påminde jag en gång fru Veinberg om, flera år äfter sedan hennes son Valdemar drunknat. Och hon svarade mig: ”Nej, Kristin – tiden läker aldrig det såret”. Så är väl även mitt sår, det blöder ibland. ”Men ack, vad är all tidens vedermöda. Vid lammets tron man glömmet all sin nöd”.

Mången frågar sig sjelv: ”varför” mötte jag detta, på min levnadsfärd? Men finner intet svar. Kanske först då livets underliga gåtor finna sin lösning. Jag kan ej så oskuldsfullt fråga ”varför?”. Jag möter oupphörligt ”därför” – Inte ”ett”, utan många sådana. ”Därför” att jag är den ”förnämligaste” av syndare och för syndens skull, dragit

förbannelse över mig som en skjorta. ”Därför” att jag ej höll mig närmare min Gud och Frälsare. ”Därför” att jag sådde så litet kärlek på min levnads väg. Och vidare så många ”därför”, i oändlighet.

Ty så säger Guds ord: ”Om Hans barn, min lag överträda och i mina rötter icke vandra, så vill jag hemsöka deras synder med ris, och missgerningen med plåga, men icke vända min nåd ifrån Honom eller låta min sanning fela”. Gud är rättfärdig och helig, men i kärlek älskade Han världen så, att Han utgav sin enfödde Son. Jesus har förlossat oss från lagens förbannelse då Han var en förbannelse för oss. ”Omkring ditt kors, o, Jesu kär jag sträcker mina händer. Och mot det livsbaner Du här ett hoppfullt öga vänder. Det ve, förbudna (?) trädet bar. På korsets träd Du lidit har. Det mig till tröst nu länder”.

Det är nu snart elva år, sedan bror August kom hit till min och min mans hjälp. Vi äro nu alla gamla, och ha, så att säga, hunnit vårt livs sista skede: ”ålderdommen” eller vårt livs vinter. Vad den ännu bär i sitt sköte vare Gud anbefallt, som räknat våra huvudhår, och våra dagars tal. Snart skall nog min bleka vintersol sjunka neder, bortom detta livets horisont. Gud give, att jag därför – innan fått vara till välsignelse för någon själ. Jag har då icke levat förgäves.

Den tid vi alltmer närma oss är evighetens sköna vår. ”Då Gud skall avtorka alla tårar av deras ögon, och döden skall icke varda mer icke heller en sorg, icke heller rop, icke heller någon värk, varder mer ty det första har gått till ända”. Herre Jesus, giv oss då rum i din Faders sköna boningar som du gått hem att bereda. Och som du dyrköpt oss, med ditt eget blod. Och låt oss ej komma i dommen utan varda gångna från döden till livet!

För flera år sedan, hade jag ett kärt besök av min brorson Paul. Han hade länge vistats i Amerika och var hemma en tid i sitt fädernesland. Jag sade till honom: ”huru rysligt inskränkt skall du ej finna mig, du som sett så mycket av den stora, av mig så okända världen. Och jag som ständigt vistats i denna lilla undangömda vrå”. ”Ja”, sade

han, ”vist har jag sett ganska mycket, till och med svarta handens verkningar, men vet faster, det är kanske lika bra, med den lilla undangömda vrån”.

Nu har Paul fått en liten undangömd vrå – en grav i främmande land. Och lemnat kvar sin unga kära hustru, och en liten dotter här nere. Men Gud skall sist till att församla, sina förskingrade barn

Sedan det kära herrskapet Danielssons flyttat från Risberg till Stockholm blev det både tomt och fattigt, ja, stundom rent ledsamt. Och ehuru jag ej viste varför, drogs mina blickar alltjemt mot norr, liksom väntande någon måtte komma. Så tänkte jag även på de snälla fröknarna Lagerhjelm. Fröken Maria sade mig vid avskedet: ”Kristin, måtte vi nästa gång mötas på ett bättre ställe”. och, nu har detta tåligt lidande Guds barn, hunnit sin eviga vila och sabatsro. Den käre Brukspatron Danielsson har även gått över gränsen till evighetens värld.

År 1919 talade bror Johan på, att ännu en gång besöka Stockholm. Han hade varit dit flera gånger förut. Han och min svägerska Maria skulle även besöka Fosterlandsstiftelsens årsmöte. Jag beslöt även följa. Jag hade av min ädelsinnade kära fru Danielsson fått ett så innerligt rart brev. Jag hälsades så hjertligt välkommen till hennes hem i Stockholm. Skulle jag ej glädjas – mina enda utflykter, de allra längsta naturligtvis, ha varit till mina kära kusiner i Karlstad och Hammarö. De ha ju alltid nu, liksom i flydda dagar, omfattat mig med sann uppoffrande kärlek. Nu skulle jag dock få se vårt Stockholm, landets huvudstad, det var mig nästan som en dröm. Således begåvo vi oss av den 14 Juni. Hela resan var synnerligt intressant. Och vistelsen i Stockholm över all beskrivning glädjande. Mycket dyrbart Guds ord fingo vi höra. Mycket, mycket fingo vi se. Och huru mycken godhet och vänlighet fick jag ej röna av fru Danielsson. Jag skall alltid stå i stor tacksamhetsskuld.

Aldrig hade jag föreställt mig att det skulle vara så härligt och så naturskönt i Stockholm. Nog har jag hört det prisas, men det gick som sagt över förväntan att få se. Vi kommo ju även i den rika blomsterpraktens tid vid midsommartiden. Och jag tänkte: ”vad

skall ej den himmelska staden vara som ej är gjord med händer”, och det är ej ens uppstiget i ett människohjerta, vad Gud berett åt dem Honom älska. Jag instämde med Paul Gerhardt: ”Ack, tänker jag är här så skönt, är här så härligt och så grönt. På denna ringa jorden – vad skall det då ej vara där, i härligheten då jag är. En gång förklarad vorden.”

Men vid mitt lovprisande av Stockholm skönhet sade fröken Danielsson till mig: ”Kristin har endast sett de ljusare sidorna därav”. Hon bodde i Stockholm, hon hade därjemte anställning i barnavårdsnämnden. Säkert hade hon sett mycket av skuggsidorna. Kanske till och med något av livet i gränderna. Ordspråket säger ju: ”stora städer, och stora synder”.

Som vi ha en kusin i Stockholm vistades vi även i hans hem. Både han, hans fru och barn gjorde allt vad de kunde, för att göra vårt besök all glädje och överraskning.

Vi voro borta jemt en vecka, mycket mera återstod ju att se i Stockholm, men min bror hade uppdrag i hemmet att utföra därför måste vi ju resa hem. Förut hade vi likväl besökt min Svägerskas släktingar herrskapet Bäckmans, där vi även hade mycket roligt. Flera adresser till vänner i Stockholm hade jag, men måste låta bero utan att träffa dem. Mitt besök hos syster Maria, måste jag beklaga som alltför kort. Ett litet besök fingo vi dock göra hos min gamla vän Karin Larsson. Så begåvo vi oss hem, och hade rätt så trevliga reskamrater. Bland annat ett ungt förlovat par från Dalsland. De voro riktigt rara och trevliga. Så var då Stockholmsresan, som så mycket annat – ett minne blott, men ett riktigt ljust sådant. Och jag brukar kalla det: ”mitt lifs stora frivecka”.

Det är nu flera år sedan Råda församling delades, så att nu tillhöra vi egentligen Hagfors kapellförsamling. Vi hade en mycket älsklig Pastor G. Christiansson här i flera år, och sedan han flyttat till Nyköping fingo vi åter en kär Pastor, G. Fredén. Men som jag förut beklagat, är kyrkan alldeles för långt avlägsen. Då man är gammal, och har mera svårt att gå. Pastorn brukar stundom komma häråt och ha predikan på Torsby skola. Och vi hälsa detta med glädje. Även är det roligt att få höra tal och sång i ungdomsföreningen.

Förestånderskan för flickläroverket i Karlstad Fröken Anna Danielsson har en villa nere vid sjöstranden. Där är mycket naturskönt och härligt. Hon brukar bo där om sommaren. Och så får vi hälsa på, detta är mycket roligt. Man känner sig ej så avskild och ensam. – En av de kära fröknarna Danielsson från Stockholm har nu återkommit, som fru till sitt älskade föräldrahem Risberg. Och detta är för oss alla mycket glädjande.

Mina bröder, och jag brukar ständigt besöka varandra på födelsedagarna. Då man hunnit ålderdommen, vet man ju, man kan ej få uppleva många sådana! Och det är ju alltid synnerligen kärt, att få se varandras ansigte. Man behöver uppmuntras, dässutom är det ju så många talande minnen.

Förra året överraskades jag även av kusin Lina från Bogerud, samt hennes dotter, och dotterson. Detta var en sannskyldig förvåning för mig. Vi hade ej sett varandra på ganska lång följd av år. Jag påminde henne huru vi som barn, rasade och lekte i hennes hem. Jag frågade henne: ”Minns du gardinerna i sängkammaren på övre våningen?”. ”Nej”- det mindes hon inte. Jo, de voro av vit stramalj, och sydda med rött, på den ena stod: ”Bed och arbeta, och lemna Gud det tillkommande.” Och på den andra: ”Tro icke allt vad du hör – Tala icke allt vad du vet – Älska icke allt vad du ser”. Vad detta uppfyllde barnahjertat med undran, och refläktioner. Detta, tillika med alla andra rön och upptäckter, i min kusins föräldrahem.

Ack, så underligt att man är gammal, och huru fort ilar ej tiden i sin rastlösa fart. Man brukar ju säga om de gamla att de blivit barn på nytt. Kanske man då ej ens sjelv förstår om man är barnslig. Jesus säger: ”den som ej mottager Guds rike som ett barn, han kommer aldrig därin”. Barnet litar helt och fullt på löftet så fröjdefullt och trohjertat. Lycklig den som så kan lita på Guds ord o löften i livets dag – som i dödens natt!

Herre, giv mig barnets tillitsfulla tro!

Nu har jag redan hunnit långt in på mitt sextiosjette år. På födelsedagen hade jag glädjen att få besök av mina kära bröder och svägerskor. De åkte bil. Detta nya moderna fortskaffningsmedel. Bror Johan lyckönskade mig till många och glada födelsedagar, han sade sig se, ”att jag behöfdes”.

Även har jag i all stillhet och ensamhet fått fira minnet av min fyrtionde bröllopsdag. Tiden flyger – både med ljus och skuggor. Aftonen är inne och dagen nalkas sitt slut. Herre gör mig redo!

Ett oväntat och glädjande nöje erbjöds mig på sensommaren då jag en afton bjöds av nuvarande Lektor vid Luleå på en fri bilskjuts den långa vägen ner till S. Huru tacksam jag är i tanken därpå. Huru roligt var det ej. Min stora tacksamhet ägnas honom!

1922 (i Februari)

Det är idag Septuagesima söndag. Jag hörde klockorna ljud från Råda. Der bäddades nu unge Herr Erik Åhström ned till den sista vilan. Tröste och hugsvale Herren den unga återlemnade makan, med de små barnen.

Man drömmer väl i unga år om kärlekens, lyckans, och glädjens rosengårdar. Men rosorna har sina törnen för alla.

”En ros har allena ej taggar för mig
Och vissnar ej heller i nöden
O Jesu, min Jesu, ack när jag funnit dig.
Så har jag ock liv uti döden”.

Den första mars, var broder Johans födelsedag. Han fyllde 70 år. Tänk att han redan hunnit så långt på livets skådebana! Jag tycker att det endast är en dröm. Vår farfar hann visserligen den höga åldern av 88 år. Men sedan har ingen av våra närskylda ens hunnit 70 åren förr än nu broder. Jag skämtade med honom att han nu var ”åldermannen”. Vi hade nemligen nyligen läst en bok om en viss ”ålderman”. Johan syntes hurtig och glad han var även spänstig och rak som en pojke. Kanske Gud ger honom många lyckliga födelsedagar. Huru uppvaktad han blev! Det var fullt hus. Och sedan vilka rara presenter han fick! Dessutom många tacksamhetstal. Förutom det myckna berömmet i tidningarna. Dagen förut eller 28 Februari var Maria min svägerskas namnsdag. En deltagare i Johans gratulation ville framhålla, att vigten för ett lyckligt hem var en god maka. Han ville därför (frambringa) ett hjertligt leve för fru Larsson. Och äfter detta leve blev även ett

rungande fyrfaldigt hurra! Jag såg att Maria stod i dörren och log. Ja, det var den angenämaste stämning man gerna kunde tänka sig. Således åter ett kärt besök i älskat föräldrahem. Jag hade som sällskap både min man och bror August.

Till bror Johan på sjuttionde födelsedagen den 1 mars 1922.

”Jag tänker på forntidens dagar
på år, som längesedan gått”.

Ps 77:5

Flyende tid - famnande allt i ditt sköte.
Sjuttio år – bär du min broder till möte.
Gud vare tack för de många, och framfarna åren.
Sjuttio år – höst – fast i tidiga våren.

Osedda tid – även i kommande dagar
Trofast i kärleksfull nåd – Gud dig ledsagar
Sjelv har han lovat att hjälpa, upplyfta och bära
Barnet det trötta, visar Hans hjerta så nära.

Tack för din kärlek – den enhet som fröjdat mitt sinne.
Barndoms och ungdommens tid står livligt i minne.
Tack, att du tröstande varit den vän som hugsvalar.
Även i sorgernas töcken. Bland skuggornas dalar.

Innerligt glädes din syster, om Gud vill dig skänka
Flera, och lyckliga år, än du ens kunnat tänka.
Att med de dina få fröjdas åt nåden Han giver
Så att din afton fridfull och ljus städs förbliver.

Levnadens sol sjunker väl snart bortom tiden
Måtte din ingång bli rik, i den eviga friden –
Jesus gått hem att bereda din härliga boning –
allt utav nåd – på grund av hans dyra försoning.

Jag minnes för längesedan en tavla som hängde på kammarväggen i mitt föräldrahem. Det var en så kallad gratulationstavla av Johans tredje födelsedag, omkransad av en blomsterranka. På tavlan stod: ”För tre år sedan på denna dagen då till världen föddes du. Med glädje nu vi fira dagen, din välgång önska vi alla nu. Vi önska dig att hädanäfter, ha hälsa, vexe, och bli stor. Derpå vi största värde sätter, och ber till

Gud, i höjden bor”. - ”Morfar, mormor, mamma, pappa och moster Maja ävenså. Vill med kärlek dig omfatta. Och du dem älska alltid må. Ett lydigt barn är världens prydnad, blir älskad utav mor och far. Och för sin kärlek och sin lydnad. Av Gud välsignad all sin dar”.

Tavlan var gjord och skänkt av Klockaren Herr Eriksson Sunnemo. Tavlan är således nu 67 år. Underbart hur tiden ilar.

Jag hörde i går ett förunderligt ljud i luften, alldeles som av flyttfåglar. Men hur kan det vara möjligt tänkte jag, det är ju alltför tidigt endast den 7 mars. Men se i vester borta vid horisonten syntes, en stor flock vita stora foglar, de syntes så stora, och liknade svanorna jag såg på Skansen i Stockholm. Men dessa är ju söderns fåglar och bruka ju ej flytta säges det. Jag sprang så fort jag kunde, så at de andra måtte få se dem, men de voro då redan gömda av skyhimlen. Det var ståtligt att se dem! Jag tänker på, att vi sjelva äro flyttfåglar, som snart lemna dätta land. En av våra grannar, en ung kraftfull man, har just flyttat, från sin unga hustru och 7 riktigt små barn. Han dog i lunginflammation på Uddeholms sjukstuga. Gud förbarme dig över dessa beklagansvärda sörjande, makan och barnen! Nu vilar han som med sitt strävsamma arbete tjenat edert bröd. Men Gud har utväg där vi kortsynta ingen se!

Och ”allt är fåfängligt under solen” säger Predikaren, och det är visserligen sant. Och så får man se ganska ofta, mången orättfärdig handling och den utföres ganska lätt utan någon samvetsbetänklighet. Jag kom ihog hur mamma anförde ett citat ur gamla psalmboken: ”med rätt och orätt, jag tager allt slätt emedan jag godset kan fånga”. Min man och jag ha på det omsorgsfullaste sparat för våra barns skull, att en gång kunna köpa dem ett hem, som de kunde kalla sitt eget, detta under det trägnaste arbete och ganska stora försakelser. Därför sände vi pengar till Bankfirman N.N. Vilhelm Henriksson och Co. Men förlidet år, då den arme bankiren fann, att allt gått i kras och att hans egna, såväl som Bankens tillhörighet voro förlorade avhände han sig livet, stackars karl. Men vi hade ju ändå rätt så många aktier i Sydsvenska KreditAktiebolaget. Detta stora jätteverk skulle väl ej bedraga. – Men se – nu är denna afär även förbi – man skall nu bilda en ny bank,

där de gamla aktieägarna, få den äran att framför alla andra få teckna sig för aktier. Jo: jag tackar! Men om de gamla aktieägarna ej mer ha några slantar att teckna för, utan vågat det enda de ägde, så blir ingen teckning.

Detta som allt härnere är ju svikna förhoppningar, för ett livslångt tungt och försakande arbete. Men ”nakna ha vi kommit av vår moders liv, nakna skola vi ock fara”. Man må ej sätta sitt hopp till detta jordiska, som ”rost och mal förtär som tjuvar grava och stjäla, utan församla sig egodelar i himmelen” där de äro i säkert förvar. Gud är rik över alla som åkallar honom. ”Det kostar Gud ju ganska ringa Den fattige att göra rik. Den icke att till armod bringa. En hög – den låge göra lik. Ty Gud den högste Undersman Upphöja och förnedra kan” säger en psalmförfattare. Tänk om man alltid komme ihog att tänka så, men i stället frestas man stundom att tänka: ”varför använde man ej sina pengar så, att barnen fått lära sig något nyttigt i livet, utan bortkastat allt för intet. Ja, varför? Man tror och hoppas där intet hopp är utan idel bedrägeri. Men vilken tröst – det levande hoppet sviker ej, utan sträcker sig bortom tiden! Den som hoppas på Herren kommer ej på skam.

Den första April var jag till herregården Risberg på kaffejudning. Herrskapet reser nu till Tyskland, och herregården lemnas nu öde tills i sommar då ett främmande herrskap kommer. Det känns så underligt som vore det ej sant, att inga Danielssöner finnes där mera.

Men det är så många vaxlingar i tiden, en dag kan bära rätt mycket i sitt sköte. Därför böra vi lemna oss sjelva, och alla våra angelägenheter i vår himmelska Faders hand. Tiden är överfull av ondska och orättfärdighet. Fräcka tjuvar hade förra vintern tillegnat sig åtskilligt ur fröken Danielssons villa nere vid sjöstranden. Men nu i denna vinter har den mäst oärhörda fräckhet ägt rum då alla hennes möbler stulits ur villan. Kan man tänka sig en mer oärhörd rå, och djerv handling! Och detta i vår förr så stilla, fredliga och i allt aktningsvärda bygd. Och tjuvarna – ja, dem spårar ingen. De synas ha fritt att handla i sina onda avsikter bäst de vilja. Sjön är ju dessutom ingen allmän

färdväg. Och mörkret hjälper, att göra mörksens gerningar. Och det alltseende ögat förglömmes att det skådar ner på de syndiga menskobarnen.

I April fick jag ett ganska ledsamt brev från Karlstad. Kusinen Jan Erik hade svåra frostsador i ena foten och såret gick upp vid Nyårstiden. Trots all noggrann vård angreps även benet, så att kallbrand inträdde. Och benet måste amputeras ovan knäleden. Måtte Gud hjälpa honom i hans svåra lidande i hans åldersafton, han är nu snart 80 år, det fattas bara 2. Må Herren även trösta och hjälpa de kära närskylda, som älska så innerligt och med ängslan bida utgången av detta svåra.

Nu ha vi redan hunnit Juni månad och den härliga sommartiden. Genom brev har jag hört att kusin Jan Eriks operation gick lyckligt och att hans ben läktes ovanligt fort. Han väntar just nu på ett konstgjort ben, ehuru det väl ej kan jämföras, med ett naturligt.

Jag måste väl snart sluta min skrivelse, och min historia. Den är ju kanske så alldaglig och har föga intresse att bjuda, endast en ”den är sann”. Ehuru jag endast gläntat lite på hjertedörren. Det är som jag förut sagt: ”endast en som känner vårt hjerta, och vet allt”. Och vad som ännu skall skrivas på de oskrivna bladen av min levnads bok, vare Herren anbefallt. Den skall kanske tecknas av mera skuggor än ljus – men vad mer – om jag av nåd hinner fram till det ljusa landet. ”I allt detta övervinna vi genom Honom, som oss älskat, och utgivit sig sjelv för oss”.

”Av nåd vill jag leva, av nåd vill jag dö, av nåd, får jag ingå i staden” för Jesu skull allena. ”Låt mig återfölja Dig min Herde städse ledd, utav din ljuva röst. Låt mig finna blott hos Dig min vila, vederkvickelse, och ro, och tröst. Bland de tusen rösterna i verlden låt mig höra, låt mig följa Din. Och när nöd och mörker mig förskräcka slut mig Herre i Din hydda in”.

Tänk att jag redan hunnit min 67de födelsedag. Jag trodde det knappast så klen som jag varit. Men i allt hjälper Herren. Hitintills har Herren hulptit, han skall ock hädanefter hjälpa. Mamma och mormor hunno ej så långt. Vi ha haft rätt många

främmande. Och jag blev så vådligt gratulerad. Liknande är Kristinadagen med sina gratulationer. Det är allt för mycken godhet som bevisas mig av både Gud och människor. ”Herrens nåd är var morgon ny, varför skulle jag sörja”.

Den 15 September 1923. Idag vackert väder. Ämnar mig till Hagfors med mjölkskjutsen på Risberg för att sända beställning till Jönköpung. Resan gick fort, men på hemvägen skulle jag gästa mina vänner Englunds ty Emma hade nu även sin 67de födelsedag. Min man var till Stjernfors, bror August borta på tröskning och Samuel i skogen att se om gärdesgårdarna. Då jag dröjde en god stund hos Englund och intet ledsamt anade fick jag till fullo se, vad jag förr fått ärfara: ”det kan om aftonen annorlunda vara än det om morgonen är”. Ljusa, glada morgon varför skulle aftonen bli så ledsam och mörk? Då jag omsider kom hem, hade lilla Agnes ej återkommit från skogen fast det var över middag, och hade kört korna i vall kl. 8 på morgon. Jag anade strax sammanhanget. Hon hade envisats at få korna in i haget, de hade sprungit norrut i de så eländiga kärmarkerna, och hon gjort allt att få dem tillbaka, ovisligt nog, ty de ligga aldrig borta, som väl är. Korna kommo även tillbaka på kvällen, men lilla Agnes var, och förblev borta. Både min man och jag voro ute och letade, och ropade men allt förgäves. Tänk vilken ledsam natt. Jag ville dock försöka tro, att Han utan vars vilja ej ens en sparv faller till jorden, hade omsorg om det stackars menskobarnet. Jag försökte att kasta omsorgen på Herren, fast det kändes svårt för mitt otrogna hjerta. Jag måste på de minas böner lägga mig, men hörde klockans slag och oavlåtliga pickande. Slaget 3 hörde jag likväl icke, hade slumrat ett tag, med mina hårt sammanknäppta händer. Som jag sedan knappt kunde öppna, fingrarna hade domnat av. Herren styrde dock om att natten ej var så synnerligen kall. Men tanken kom till mig: ”här ligger du, var ligger Agnes, i ett av dessa djupa grävda diken, som nu äro vattenfyllda, eller i dessa blöta kärren? Vågade dock ej tänka så länge på dätta. Herren bar ju mina omsorger och bördor. Ehuru jag tänkte, han handlar i full rätt att straffa mig för mina synder. Söndagen d. 16 Sept. Mycket folk stälde sig till vårt förfogande att leta i skogen, som dock blev fruktlöst. Men vid middagstiden kom telefon att hon vid nära midnatt kommit fram till Edebäck der man tagit sig an henne. O, vad Gud är god. Han hör de eländas bön. ”Åkalla mig i nöden så vill jag hjälpa dig, det du skall prisa mig”.

Den 15 Nov. i år (1923) sutto vi i allsköns ro och spisade morgon, då alldeles likt ett skott hördes från vår sängkammare och kom oss att spritta till. Det var Lotta Olsson som blivit sinnesrubbad och nu kom och slog ut fönstren, till all lycka voro karlarna hemma, annars hade hela byggningen blivit ramponerad på fönster. Lotta fördes till Myra (?) den 17 Nov.

1924. Den 31 Augusti (min födelsedag) inträffade i år på söndag. Äfter vanligheten kommo många vänner och släktingar på besök. Detta med ovanligt med blommor och presenter. Jag tror mina främmande voro 26 till antalet. Herren vare tack som under så lång följd av år burit mig på sina hulda herdearmar. O, när skall jag därtill komma, att jag måtte av nåd, se Hans ansigte! Hela födelsedagen var jag ytterst klen. Undrar om jag härnere ser någon mera födelsedag? Till min stora glädje kom min snälla Gerda dagen förut. Gud sände henne till hjälp och undsättning för mig. Den 16 Sept. besökte jag den älskvärdaste Läkare man nånsin kan tänka sig (Torsten Skog). Han sade att mitt maglidande var följd av gammalt magsår och att själva mitt hjerta ej var sjukt. De svåra anfallen åt hjertat berodde på åderförkalkning. Det kan väl ej vara så långt igen här i främlingslandet, då jag nu börjat mitt sextinionde år. ”Ske som Herren vill, Honom hör jag till, Herre Jesu behåll blott min själ”.

